

II Toelichting van de Pensioencommissie KNVG/NVOG

17 maart 2014

Gedempte premie en evenwichtige belangenbehartiging

Kunnen gepensioneerden hun pensioenfonds ondervragen of hun belangen evenwichtig behartigd worden ?

In het Financieel Jaarverslag van een Pensioenfonds is te lezen wat de kostendekkende premie is voor de aanspraken van de deelnemers, die in enig jaar worden opgebouwd. De premie voor het pensioenfonds kan echter ook (ingevolge artikel 128 lid 2 van de Pensioenwet *) volgens een gedempte premiesystematiek tot stand komen. Het Jaarverslag moet de gedempte premie publiceren en wat de werkgever werkelijk aan premie heeft betaald. Het verschil tussen de kostendekkende premie en de gedempte premie kan fors zijn ten voordele van de premiebetaler. Maar dit voordeel voor de premiebetaler kan nadelige gevolgen hebben voor de gepensioneerden.

In de discussie over de aanpassing van het financieel toetsingskader en de houdbaarheid van de pensioenen benadrukken KNVG en NVOG voortdurend dat de premie voor de opbouw van pensioenen kostendekkend moet zijn en dat voor het vaststellen van de premie dezelfde parameters moeten worden gebruikt als voor het vaststellen van de verplichtingen.

Dit is zo belangrijk omdat voor het berekenen van de gedempte premie géén RTS/UFR gebruikt hoeft te worden (zoals bij het vaststellen van de verplichtingen) maar men kan gebruik maken van het voortschrijdend gemiddelde van het historische rendement of marktrente of het verwachte rendement. Dit rendement of deze marktrente is bij vele pensioenfonds in de afgelopen jaren hoger (geweest) dan de rente uit de RTS/UFR.

Dat kan betekenen dat fondsen met een gedempte premie in de afgelopen jaren te weinig geld hebben ontvangen om de aanspraken van de deelnemers te financieren. Bij het berekenen van de dekkingsgraad wordt echter geen rekening gehouden dat er voor de opbouw van nieuwe aanspraken te weinig is betaald. Het hele vermogen wordt over alle aanspraken (van deelnemers en gepensioneerden) uitgesmeerd en aldus ingezet voor het berekenen van de dekkingsgraad. Dat betekent dat er in principe vermogen van de gepensioneerden “overgeheveld” wordt naar de aanspraken van de deelnemers.

De generatie-evenwichtstoets.

De KNVG en NVOG hebben hier ook aandacht voor gevraagd in een brief van 19 februari 2014 aan de staatssecretarissen Klijnsma en Wiebes. Beide koepels zien deze overheveling als een structureel probleem dat sectorbreed een omvangrijk bedrag omvat. In hun brief stellen zij voor uit te zoeken hoe dit precies zit.

Dit is des te belangrijker nu De Nederlandse Bank (DNB) in de 2^e helft van dit jaar een sectorbreed onderzoek gaat doen naar het evenwicht tussen generaties bij het vaststellen van de pensioenpremie voor 2015. In het kader van de Wet verlaging opbouw pensioenaanspraken (Witteveenkader) gaat de overheid er van uit dat de pensioenpremie verlaagd kan worden. In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel heeft de staatssecretaris geschreven dat

mocht de premie hoger zijn dan de kostendekkende premie voor de verlaagde aanspraken dit aanleiding kan zijn om te vermoeden dat de belangen niet evenwichtig zijn afgewogen. De DNB gaat dit op verzoek van de betrokken staatssecretarissen onderzoeken en heeft in een brief van 17 december 2013 opgemerkt : “De pensioenpremies dienen in balans te zijn met de toezeggingen die aan deelnemers zijn gedaan. Premies dienen wat dat betreft tenminste kostendekkend te zijn”. De DNB zal bezien of pensioenfondsen op basis van de Pensioenwet artikel 105 de plicht tot evenwichtige belangenbehartiging hebben toegepast.

KNVG en NVOG vinden niet dat een verlaging van de aanspraken automatisch tot verlaging van de pensioenpremie moet leiden. Eerst moet duidelijk zijn of de pensioenpremie in het verleden tenminste kostendekkend is geweest.

In de Wet verlaging opbouw pensioenaanspraken is ook opgenomen dat een besluit tot vaststelling van de premie ter advisering moet worden voorgelegd aan het (nieuwe) Verantwoording Orgaan. Dat betekent dat dit orgaan aan het pensioenfonds bestuur kan vragen alle aspecten van de evenwichtige belangenbehartiging mee te nemen wanneer de problematiek van overheveling zich bij het pensioenfonds heeft voorgedaan. Het Verantwoordingsorgaan kan dan toetsten of bij het vaststellen van de nieuwe premie alle belangen evenwichtig zijn meegenomen en of een deel van de premie bijvoorbeeld ook gebruikt zou kunnen worden voor herstel van het pensioenvermogen.

Algemene Leidraad

Ook al betalen gepensioneerden geen premie, ook zij hebben belang bij een evenwichtig besluit tot vaststelling van de premie. Een besluit van het bestuur tot vaststelling van een niet kostendekkende premie strekt gepensioneerden in beginsel tot nadeel.

Mocht een fonds tot voor kort met een gedempte premie zijn gefinancierd dan is het belangrijk voor gepensioneerden te onderzoeken of er te weinig premie is betaald voor de aanspraken van de deelnemers. In de Financiële Jaarverslagen is na te gaan of en zo ja hoeveel premie er te weinig betaald is voor de aanspraken van de deelnemers.

Gelet op het spanningsveld tussen de verwachtingen van de politiek en de realiteit zoals die volgens KNVG en NVOG bestaat, zouden gepensioneerden hun pensioenfondsen moeten stimuleren alle relevante feiten tijdig op tafel te krijgen. Alleen dan kan het bestuur bewijs leveren dat – ook bij een overheveling van vermogen naar de deelnemers – sprake is (geweest) van een evenwichtige belangenbehartiging.

De gezamenlijke Pensioencommissies van KNVG en NVOG

*** Pensioenwet, Artikel 128. Hoogte kostendekkende premie**

1. Een pensioenfonds stelt een kostendekkende premie vast die bestaat uit:
 - a. de premie die actuariael benodigd is in verband met de aangroei van de pensioenverplichtingen;
 - b. de opslag die nodig is voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen als bedoeld in artikel 132;
 - c. de opslag die nodig is voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten van het pensioenfonds; en
 - d. de premie die actuariael benodigd is ten behoeve van toeslagverlening indien gekozen is voor financiering op de wijze, bedoeld in artikel 137, onderdeel a, b of d;
2. De kostendekkende premie kan worden gedempt.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake het eerste en het tweede lid.